

Súd: Najvyšší súd SR  
Spisová značka: 9Cdo/194/2020  
Identifikačné číslo spisu: 4110230962  
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2022  
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk  
Funkcia: sudca  
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:4110230962.3

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. Ľ. I., bývajúceho v X. N. R., R. č. XXX, zastúpeného JUDr. Adrianou Pukaj Kerestešovou, advokátkou, so sídlom v Nitre, Kmeťkova 23, proti žalovanému N., so sídlom v X., NV, IČO: XX XXX XXX, zastúpenému Mgr. Ľudmilou Krajničákovou Blahovou, advokátkou, so sídlom Veľké Zálužie, J. Hollého 1468/9, IČO: 42 208 564, o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a náhradu mzdy, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 7 C 281/2010, o dovolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 14. novembra 2019 sp. zn. 9 Co/56/2019, takto

### rozhodol:

- I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a.
- II. Dovolanie žalovaného o d m i e t a.
- III. Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania v konaní o dovolaní žalovaného.
- IV. Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania v konaní o dovolaní žalobcu.

### Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre, na odvolanie žalobcu, rozsudkom zo 14. novembra 2019 sp. zn. 9 Co/56/2019 v znení doplnacieho rozsudku vyslovil, že: 1/ rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa určenia, že od žalovaného nemožno spravodlivo požadovať, aby žalobcu naďalej zamestnával zrušuje a konanie v tejto časti zastavuje; 2/ v napadnutom zamietajúcom výroku týkajúcom sa náhrady mzdy napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie za obdobie od 01. 10. 2011 do 31. 10. 2012 zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu mzdy vo výške 9.709,18 eura, spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,25% ročne zo sumy 746,86 eura od 01. 12. 2011 do zaplatenia, 9% ročne zo sumy 746,86 eura od 01. 01. 2012 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 746,86 eura od 01. 02. 2012 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 746,86 eura od 01. 03. 2012 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 746,86 eura od 01. 04. 2012 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 746,86 eura od 01. 05. 2012 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 746,86 eura od 01. 06.

2012 do zaplataenia, úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 746,86 eura od 01. 07. 2012 do zaplataenia, úrokom z omeškania vo výške 8,75% ročne zo sumy 746,86 eura od 01. 08. 2012 do zaplataenia, úrokom z omeškania vo výške 8,75% ročne zo sumy 746,86 eura od 01. 09. 2012 do zaplataenia, úrokom z omeškania vo výške 8,75% ročne zo sumy 746,86 eura od 01. 10. 2012 do zaplataenia, úrokom z omeškania vo výške 8,75% ročne zo sumy 746,86 eura od 01. 11. 2012 do zaplataenia, úrokom z omeškania vo výške 8,75% ročne zo sumy 746,86 eura od 01. 12. 2012 do zaplataenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku; 3/ vo zvyšnom napadnutom zamietajúcom výroku týkajúcom sa náhrady mzdy rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil; 4/ v napadnutých výrokoch o trovách konania a trovách štátu rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania o náhradu mzdy v rozsahu 72,12%, štát má právo na náhradu trov konania, ktoré platil v tomto konaní za vypracovanie znaleckého posudku č. 3/2016, znaleckého posudku č. 5/2016, znaleckého posudku č. 2/2017 voči žalobcovi v rozsahu 86,06% a voči žalovanému v rozsahu 13,94% a žalovanému voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu vo vzťahu k výroku o zastavení konania o určenie, že od žalovaného nemožno spravodlivo požadovať, aby žalobcu naďalej zamestnával.

1.1. V odôvodnení rozsudku tiež uviedol, že : „ ... Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplýva, že žalobca pracoval u žalovaného na základe pracovnej zmluvy zo dňa 02. 10. 1995 ako hlavný ekonóm s miestom výkonu práce v obvode poľnohospodárskeho družstva, pričom pracovná zmluva bola uzatvorená na dobu neurčitú. Dodatkami č. 1 - 5 k tejto pracovnej zmluve boli menené mzdové nároky žalobcu. Dodatkom k pracovnej zmluve zo dňa 03. 10. 2005 (č. l. 17) bolo zmenené miesto výkonu práce na Ivanka pri Nitre. Dohodou o zmene pracovnej zmluvy č. 6 zo dňa 06. 12. 2006 bol zmenený obsah pôvodnej pracovnej zmluvy s účinnosťou od 01. 12. 2006 tak, že druh práce, povolanie bolo stanovené: predseda PD - riadenie a organizácia a koordinácia najzložitejších systémov so zodpovednosťou za neodstrániteľné hmotné a morálne škody so značnými nárokmi na schopnosť riešiť zložité a konfliktné situácie spojené spravídla so všeobecným ohrozením a najširšej skupiny osôb. Zároveň bola dohodnutá základná mesačná mzda vo výške 31.050,-Sk. Dodatkom č. 7 zo dňa 28. 11. 2008 bola pracovná zmluva zmenená ohľadne mzdového nároku žalobcu, a to na sumu 35.700,-Sk. Následne došlo dňa 01. 06. 2010 k daniu výpovede zo strany zamestnávateľa, o ktorej je právoplatne rozhodnuté, že je neplatná. Vychádzajúc z uvedeného, odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, vyslovenom už v rozsudku 7C/281/2010-205, ako aj v napadnutom rozsudku a zotrúva na názore uvedenom v rozsudku odvolacieho súdu zo dňa 6. septembra 2012 v tejto veci v tom, že dohoda o zmene pracovnej zmluvy č. 6 zo dňa 06. 12. 2006, ktorou bol zmenený dojednaný druh práce na predsedu PD, je neplatná, pretože na takýto výkon činnosti nie je možné uzatvárať pracovnú zmluvu (prípadne sa dohodnúť na jej zmene), ale na takýto vzťah medzi spoločnosťou a členom orgánu je potrebné aplikovať Obchodný zákonník. Zvolenie žalobcu do funkcie člena štatutárneho orgánu žalovaného nemalo vplyv na pracovný pomer žalobcu u žalovaného na základe pracovnej zmluvy vo funkcii hlavného ekonóma. Ak je neplatná dohoda o zmene pracovnej zmluvy v zmysle dodatku č. 6, potom je následne neplatná aj dohoda o zmene pracovnej zmluvy č. 7 zo dňa 28. 11. 2008, viazaná na dodatok č. 6, preto mal odvolací súd za to, že pri náhrade mzdy žalobcu je potrebné vychádzať z jeho príjmu ako hlavného ekonóma, a nie predsedu družstva. Čo sa týka výšky mzdy, z ktorej je potrebné vychádzať, sa odvolací súd v zmysle ustanovenia § 387 ods. 2 CSP plne stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku v tejto časti (bod 37. napadnutého rozsudku), keď súd prvej inštancie dospel k záveru, že pri určení priemerného (pravdepodobného) mesačného zárobku žalobcu je potrebné vychádzať z hrubej mzdy žalobcu ako hlavného ekonóma a za rozhodné obdobie považovať tretí kalendárny štvrtrok 2010, t.j. mesiace júl, august, september 2010, a teda zo sumy 746,86 eura, pričom odvolací súd ešte doplná, že k takejto výške priemerného mesačného zárobku žalobcu dospel i sám žalobca v podaní zo dňa 29. 11. 2010 (č. l. 44), v ktorom prvýkrát špecifikoval svoj nárok na náhradu mzdy a zhoduje sa aj s výpočtom priemerného (pravdepodobného) hrubého zárobku žalobcu vypočítaného znalkyňou (č. l. 752) v znaleckom posudku č. 5/2016, pričom s námietkami voči takémuto vyčísleniu mzdy sa znalkyňa vypořádala aj na pojednávaní, keď uviedla, že priemerný zárobok vyčísliła z predchádzajúceho štvrtroku, pričom postupovala v zmysle Zákonníka práce, platnej legislatívy a dostupných dokladov. Námietky žalobcu voči výške mzdy za obdobie od 01. 10. 2010 do 30. 09. 2011, teda za obdobie, za ktoré súd prvej inštancie priznal žalobcovi náhradu mzdy, preto odvolací súd nepovažoval za dôvodné, preto rozhodnutie súdu prvej inštancie v zamietajúcom výroku

nad priznanú sumu s príslušenstvom za toto obdobie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a následne sa zaoberal tým, či je v danej veci dôvodné náhradu mzdy žalobcovi nad 12 mesiacov krátiť, a ak áno, v akom rozsahu. ... 36. V danej veci odvolací súd dospel k záveru, že žiaden zo žalovaným uvádzaných dôvodov, a to ani v ich kombinácii, nie sú dôvodmi, pre ktoré by súd mohol krátiť náhradu mzdy žalobcu za obdobie dlhšie ako 12 mesiacov pre rozpor s dobrými mravmi. Nárok žalobcu na náhradu mzdy žalobcu je dôsledkom neplatnej výpovede zo strany žalovaného, a nie toho, že by sa žalobca po skončení výkonu funkcie predsedu družstva nemal možnosť vrátiť sa na pôvodné miesto a to, že družstvo neplnilo ekonomické ukazovatele a zvyšovala sa strata, malo pre žalobcu za následok, že bol odvolaný z funkcie predsedu družstva. Vychádzajúc z rozhodnutí NS SR, odvolací súd vychádzal z toho, že povinnosťou žalobcu nebolo hľadať si prácu, a teda ani túto skutočnosť preukazovať. Ak však žalovaný tvrdí, že žalobca by mal možnosť pracovať, a tak si z príjmu u iného zamestnávateľa uhrádzať životné potreby, čo by potom mohlo mať vplyv na krátenie mzdy nad obdobie 12 mesiacov, bol povinný toto jeho tvrdenie preukázať, avšak žalovaný v tejto časti dôkazné bremeno neunesol. Odvolací súd preto dospel k záveru, že v danej veci nie sú dôvody pre krátenie náhrady mzdy nad 12 mesiacov, počnúc od 01. 10. 2011, avšak pri jej vyčíslení je potrebné vychádzať z príjmu žalobcu ako hlavného ekonóma. Ďalšou skutočnosťou, ktorú odvolací súd zohľadnil pri krátení mzdy, je skutočnosť, že aj v súvislosti s neplatnou výpoveďou zo dňa 30. 10. 2012, o neplatnosti ktorej bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 01. 06. 2018 č. k. 15Cpr/2/2013-514 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 30. apríla 2019 č. k. 12CoPr/6/2018-568, právoplatným dňa 30. mája 2019, si žalobca v konaní, vedenom pod sp. zn. 15Cpr/2/2013 uplatňuje nárok na náhradu mzdy vo výške 56.732,48 eura s úrokom z omeškania od v žalobe špecifikovaných súm od 01. 04. 2013 do zaplataenia. Keďže o nárokoch na náhradu mzdy v súvislosti s neplatným skončením pracovného pomeru výpoveďou zo dňa 30. 10. 2012 bude rozhodované v konaní vedenom na OS Nitra pod sp. zn. 15Csp/2/2013, v predmetnom konaní sa súd už nemohol zaoberať nárokom na náhradu mzdy po druhej výpovedi zo dňa 30. 10. 2012, a preto rozhodnutie súdu prvej inštancie o nepriznaní náhrady mzdy za obdobie od 01. 11. 2012 z tohto dôvodu podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

.... Keďže rozsudkom súdu prvej inštancie, ako aj rozsudkom odvolacieho súdu bolo o trovách konania rozhodnuté len vo vzťahu k určovaciemu výroku o neplatnosť výpovede a vo vzťahu k výroku o náhrade mzdy, avšak nebolo o trovách konania rozhodnuté vo vzťahu k výroku o určenie, že od žalovaného nemožno spravodlivo požadovať, aby žalobcu naďalej zamestnával, odvolací súd tento výrok postupom podľa § 225 ods. 1 CSP doplnil a o trovách konania v tejto časti rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP. Zastavenie konania v tejto časti zaviniť žalobca tým, že po tom, ako Okresný súd Nitra rozsudkom zo dňa 01. 06. 2018 č. k. 15Cpr/2/2013-514 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 30. apríla 2019 č. k. 12CoPr/6/2018-568 právoplatne určil, že od žalovaného nemožno spravodlivo požadovať, aby žalobcu naďalej zamestnával, a to vo vzťahu k pracovnému pomeru žalobcu u žalovaného založeného pracovnou zmluvou zo dňa 02. 10. 1995 v znení jej dodatkov, nevzal žalobu na toto určenie (že od žalovaného nemožno spravodlivo požadovať, aby ho zamestnával) späť, preto zastavil zastavenie konania v tejto časti. Vzhľadom k tomu odvolací súd priznal náhradu trov konania v celom rozsahu žalovanému.“

2. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobca (voči zamietajúcemu výroku o náhrade mzdy a vo výroku o náhrade trov konania vo vzťahu k výroku o zrušení a zastavení konania o určenie, že od žalovaného nemožno spravodlivo požadovať, aby žalobcu naďalej zamestnával) i žalovaný (vo vzťahu k žalobe vyhovujúcemu výroku o náhradu mzdy). Navrhli, aby dovolací súd v dovolaniami dotknutých častí zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec v zrušenom rozsahu vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

2.1. Jeho prípustnosť žalovaný vymedzil ustanovením § 420 písm. f/ CSP, lebo odvolací súd riadne v rozhodnutí neodôvodnil svoj záver (odlišný od súdu prvej inštancie), že tu nezistil žiadne dôvody uvádzané žalovaným odôvodňujúce krátenie náhrady mzdy žalobcovi za obdobie dlhšie ako 12 mesiacov.

2.2. Prípustnosť dovolania žalobca vymedzil v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP namietajúc nesprávne právne posúdenie veci v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v doterajšej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

2.2.1. Odvolací súd za účelom výpočtu náhrady mzdy žalobcu správne aplikoval § 134 Zákonníka

práce, tento však nesprávne vyložil, keď pri výpočte priemerného zárobku vychádzal z hrubej mzdy (746,86€) žalobcu ako hlavného ekonóma za rozhodné obdobie júl až september 2010, správne mal vychádzať z hrubej mzdy predsedu družstva 35 700.-Sk dojednanej v dohode o zmene pracovnej zmluvy č. 7 z 28. novembra 2008, prípadne mal vziať za základ mzdu všetkých zamestnancov všetkých kategórií žalovaného.

2.2.2. V tomto kontexte dovolateľ formuloval právnu otázku :“ Z akej hrubej mzdy a za aké rozhodné obdobie sa má vychádzať pri určení priemerného zárobku na účely náhrady mzdy, ak zamestnanec vykonával prácu na základe neplatnej dohody o zmene druhu práce a dosahoval mzdu na základe neplatnej dohody o zmene výšky mzdy, a súčasne jeho pôvodná pracovná pozícia pred zmenou druhu práce, na ktorú bol zamestnanec prijatý do pracovného pomeru, bola ešte pred daním výpovede zamestnancovi obsadená iným zamestnancom, ak nemožno ustáliť, na akej pozícii a za akú mzdu by zamestnanec pracoval pre zamestnávateľa nebyť neplatnej výpovede? Či z hrubej mzdy pôvodne dohodnutej v pracovnej zmluve, aj keď preukázateľne tento druh práce zamestnanec v čase dania výpovede nevykonával a hrubá mzda za tento druh práce mu nebola skutočne vyplácaná, alebo z pravdepodobnej hrubej mzdy, ktorú preukázateľne dosahoval u zamestnávateľa pred daním výpovede aj keď vyplýva z neplatnej zmeny pracovnej zmluvy alebo zo mzdy všetkých zamestnancov všetkých kategórií zamestnávateľa ?

3. Odvolací súd z hľadiska rozhodovania o náhrade trov konania (v časti konania o určenie, že nemožno od žalovaného spravodlivo požadovať ďalšie zamestnávanie žalobcu) nesprávne aplikoval a vyložil § 256 ods. 1 CSP, keď dospel k záveru, že zastavenie konania v tejto časti zavinil žalobca. O tomto určovanom návrhu súd nerozhoduje automaticky ale len na návrh žalovaného (zamestnávateľa). Z tohto dôvodu súd nesprávne konštatoval, že žalobca nevzal žalobu späť a preto zavinil zastavenie konania. Otázka určenia, že nemožno od žalovaného spravodlivo požadovať ďalšie zamestnávanie žalobcu bola kladne i právoplatne vyriešená v spore pred Okresným súdom Nitra sp.zn. 15Cpr/2/2013. Podľa dovolateľa ide o otázku, ktorá doposiaľ nebola dovolacím súdom riešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP).

4. Žalobca uviedol, že žalovaný nedôvodne namieta existenciu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, navrhol jeho dovolanie odmietnuť. Žalovaný nevyužil možnosť vyjadriť sa v dovolacom konaní.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací [§ 35 CSP zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany zastúpené v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolania treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako ďalšia riadna opravná (tretia) inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek hľadísk [viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky); podobne, pokiaľ sa v zátvorke uvádza „ÚS.“, ide o odkaz na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky príslušnej spisovej značky (ďalej len „ústavný súd“)].

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 8 Cdo 99/2017).

8. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je

poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. V neposlednom rade je dovolací súd viazaný aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

10. Dovolací súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

11. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. K obdobnému právnemu názoru dospel najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach (napr. sp. zn. 3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

11.1. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany (účastníka konania) nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

11.2. Dovolateľ (žalovaný) dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP vymedzil z pohľadu jedného fragmentu rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý riadne vo svojom rozhodnutí neodôvodnil záver ohľadom nezistenia dôvodov odôvodňujúcich krátenie náhrady mzdy žalobcovi za obdobie dlhšie ako 12 mesiacov.

11.2.1. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že tento sa otázke náhrady mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov venoval v bodoch 22 až 37 odôvodnenia, t.j. na takmer 9 stranách (k tomu porovnaj aj bod 1.2 vyššie). Už len kvantitatívna stránka takéhoto odôvodnenia je predurčujúcou premisou o pohľade na realnosť i opodstatnenosť dovolacej námietky. Z pohľadu kvalitatívnej stránky odôvodnenia treba uviesť, že odvolací súd sa predmetnej otázke venuje z viacerých pohľadov, z pohľadu

sociálnej funkcie náhrady mzdy, z pohľadu judikatúry dovolacieho súdu (6Cdo 157/2010, 6Cdo 100/2016, 4Cdo 125/2018), z pohľadu návrhu žalovaného na nepriznanie náhrady mzdy žalobcovi a jeho dôkaznej povinnosti, ako aj z pohľadu „dobrých mravov“. Z konkrétnej koncepcie odôvodnenia vyplýva, že odvolací súd sa najprv venoval námietkam žalovaného, ktorými odôvodňoval návrh na nepriznanie náhrady mzdy žalobcovi, vrátane aspektu dobrých mravov, následne cez prizmu tohto hodnotenia posúdil i možnosť priznania (resp. krátenia) náhrady mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov.

11.3. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu najmä v sumarizujúcom bode 36 dáva zrozumiteľnú odpoveď aj na argumenty uvádzané v dovolaní (ohľadom náhrady mzdy presahujúcej obdobie 12 mesiacov). V danom prípade neboli zistené také nedostatky v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu, ktoré by prípadne zakladali uplatnenie druhej vety stanoviska publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016 : “Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Správnosťou záverov odvolacieho súdu sa dovolací súd pri dovolacom dôvode v zmysle § 420 písm. f/ CSP nemá možnosť zaoberať (viď bod 13. nižšie).

12. Dovolací súd považuje za potrebné opakovane zdôrazniť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním (uplatňujúcim dovolacie dôvody v zmysle § 420 a § 421 CSP) sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

13. Dovolateľ svojou dovolacou argumentáciou spochybňuje správnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom v otázke priznania náhrady mzdy žalobcovi za obdobie presahujúce 12 mesiacov, dovolací súd zdôrazňuje, že aj v prípade jej opodstatnenosti by táto mala za následok nanajvýš vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, viď konštantnú judikatúru najvyššieho súdu (R 54/2012, R 24/2017, 1 Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018).

14. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v danom prípade prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ CSP nevyplyva, v dôsledku čoho najvyšší súd dovolanie žalovaného odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

15. Dovolateľ (žalobca) prípustnosť svojho dovolania smerujúceho voči výroku odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania (k výroku o zrušení a zastavení konania o určení, že od žalovaného nemožno spravodlivo požadovať, aby žalobcu naďalej zamestnával) v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci vymedzil v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

15.1. Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ ( § 421 ods. 2 CSP). V zmysle § 357 písm. m/ CSP, odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania.

15.2. Dovolanie žalobcu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP smeruje voči rozhodnutiu odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania, ktorého prípustnosť je zo zákona vylúčená, preto dovolací súd v tejto časti dovolanie v zmysle § 447 písm. c/ CSP odmietol (obdobne sp. zn. 4Cdo/71/2019, 7Cdo/276/2019, 4Cdo/81/2020, 5Cdo/114/2020, 7Cdo/125/2020).

16. Dovolateľ (žalobca) dovoláním v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP napadol napokon i výrok rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým bola v časti zamietnutá žaloba o náhradu mzdy žalobcu, v tomto kontexte formuloval aj právnu otázku, ktorou sa v podstate domáhal odpovede, či pri náhrade mzdy mali súdy vychádzať z hrubej mzdy, ktorú žalobca dosahoval vo funkcii ekonóma, alebo vo funkcii predsedu družstva.

16.1. Ak dovolací súd má riešiť právnu otázku, ktorou sa dovolací súd ešte nezaoberal (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), tak v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom, uviesť ako ju riešil odvolací súd a b/ uviesť ako mala byť táto otázka správne riešená (viď uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 146/2017 z 22. februára 2018).

16.2. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

16.3. Pred posúdením samotného „vyriešenia právnej otázky“ (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) dovolací súd opakovane uvádza, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

16.4. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej aplikácie na podklade skutkových zistení (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 218/2017, 3 Cdo 150/2017, 4 Cdo 7/2018, 4 Cdo 32/2018, 7 Cdo 99/2018).

16.5. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd.

17. Vo vzťahu k dovolacej námietke vyplývajúcej z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolateľ uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a to od otázky: „či súdy mali vychádzať pri náhrade mzdy žalobcu z jeho hrubej mzdy, ktorú žalobca dosahoval vo funkcii ekonóma, alebo vo funkcii predsedu družstva.“

17.1. Dovolateľom namietané nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom formulované do vyššie uvedenej otázky nespĺňa kritériá vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovení § 431 až § 435 CSP, lebo dovolanie je prostriedkom, ktoré má sledovať riešenie rozhodných (nosných) právnych otázok, riešenie inej právnej otázky bez zohľadnenia rozhodných otázok vedie k akademickému (právo-teoretickému) riešeniu.

17.2. Odvolací súd považoval za neplatné dodatky č. 6 a č.7 pracovnej zmluvy, ktoré zakladali zmenu v druhu práce z hlavného ekonóma na predsedu družstva a zmenu mesačnej mzdy z 746,86 € na 31 050.- Sk (resp. 35 700.- Sk). Pri stanovení priemerného zárobku žalobcu za účelom náhrady mzdy preto súd nevychádzal (nemohol vychádzať) z uvedených zmien pracovnej zmluvy, ale z jej pôvodného znenia (obsahu), zo znenia pred jej zmenami. Pokiaľ dovolateľ v tomto kontexte odvolaciemu súdu vyčíta nesprávne právne posúdenie veci a za správne považuje to, že odvolací súd mal vychádzať pri stanovení priemerného mesačného zárobku žalobcu v zmysle uvedených dodatkov k zmluve z hrubej mzdy 35 700.-Sk, potom za rozhodujúcu z pohľadu odvolacieho súdu treba považovať otázku (ne)platnosti dodatkov k pracovnej zmluve, ku ktorej mala byť žalobcom formulovaná a vymedzená právna otázka, čo sa nestalo. Významnosť tejto otázky spočíva v ujasnení si principiálnej okolnosti, či uvedenými dodatkami sa mohol zmeniť obsah už založeného pracovnoprávneho vzťahu na základe pracovnej zmluvy, alebo (ne)išlo o iný, než pracovno-právny vzťah (napr. obchodný vzťah). Bez toho, aby v okolnostiach tohto konkrétneho prípadu dovolateľ formuloval svoje právne výhrady k tomu, ako súdy posúdili (ne)platnosť dodatkov k pracovnej zmluve, nemožno správne vyriešiť otázku výpočtu priemerného mesačného zárobku (hrubej mzdy), lebo na túto môže vplývať (len) obsah pracovného pomeru založeného pracovnou zmluvou, nie však prípadný iný vzťah napr. obchodnoprávny vzťah žalobcu k žalovanému z titulu výkonu funkcie predsedu družstva.

17.3. Len pre úplnosť dovolací súd uvádza, že pracovný pomer a veci s ním súvisiace sú upravené zákonníkom práce, oprávnenie vykonávať funkciu štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti alebo

družstva vyplýva z Obchodného zákonníka (resp. z ich zakladacích listín). To, že sa jedná o dva odlišné inštitúty, už v roku 1997 judikoval Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 92/97 v ktorom uvádza, že výkon funkcie konateľa s.r.o. nie je druhom práce, a preto nemôže byť náplňou pracovného pomeru (ich súbeh sa nevyklučuje, k súbehu pozri napr. Nález Ústavného súdu Českej republiky z 13. septembra 2016, sp. zn. I. ÚS 190/2015). S týmto názorom sa stotožnil a v tomto duchu rozhodol aj Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 4 M Cdo 6/2009 zo 16. decembra 2010 keď vyslovil, že: “činnosť štatutárneho orgánu spoločnosti s ručením obmedzeným nevykonáva fyzická osoba v pracovnom pomere, a to ani v prípade, že nie je spoločníkom, pretože výkon funkcie štatutárneho orgánu spoločnosti nie je druhom práce v zmysle ustanovenia § 29 ods. 1 písm. a/ Zák. práce a vznik a zánik tohto právneho vzťahu nie je upravený pracovnoprávnymi predpismi a riadi sa obsahom spoločenskej zmluvy.” Pre rozvinutie tejto myšlienky dovolací súd dáva do pozornosti i rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-232/09 Dita Danosa proti LKB Lizings SIA z 11. novembra 2010, ktoré sa venuje výkladu pojmu pracovník resp. závislá práca, nie samotnému pojmu pracovný pomer.

17.4. Z toho plynie záver, že dovolateľ dovolaním neformuloval právnu otázku, ktorú je potrebné riešiť. Resp. požadoval riešenie takej právnej otázky, ktorá bola podmienená inou rozhodnou otázkou, ktorú ale dovolateľ dovolaním neuplatnil. Riešenie takejto rozhodnej otázky vzhľadom na judikatúru uvedenú v bode 17.3. tohto odôvodnenia vyššie by mohlo viesť prípadne k uplatneniu dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ alebo c/ CSP v závislosti od dovolateľom zvolenej právnej formulácie a argumentácie.

18. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd môže len konštatovať, že dovolateľ nevymedzil dovolací dôvod spôsobom vyplývajúcim z ustanovenia § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, preto dovolací súd jeho dovolanie aj v tejto časti odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. f/ CSP bez toho, aby skúmal vecnú správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

19. Je vhodné ešte pripomenúť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, dovolací súd nemôže preto posudzovať všetky procesnoprávne a hmotnoprávne otázky, ktoré pred ním riešili sudy nižších stupňov, pretože ak by k tomu pristúpil, dopustil by sa procesne neprípustného (bezbrehého) dovolacieho prieskumu, ktorý by bol (všeobecne) v zjavnom rozpore s koncepciou právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania, nastolenou Civilným sporovým poriadkom (porovnaj sp. zn. 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017). Dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 421 ods. 1 CSP) nie je možné interpretovať a uplatňovať rovnako, ako odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (8Cdo/140/2018, 8Cdo/157/2018). Dovolací súd už opakovane uviedol, že v súvislosti s posudzovaním prípustnosti dovolania nie je oprávnený vychádzať z vlastných úvah alebo domniek, pretože je povinný rešpektovať dovolateľa v tom, ako dovolanie vymedzí.

20. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP a úspešnému žalobcovi (o dovolaní žalovaného) a úspešnému žalovanému (o dovolaní žalobcu) priznal nárok na plnú náhradu trov dovolacieho konania (§ 255 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

21. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.